

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 72 0 P 031180 16 Rev
Banjaluka: 18.1.2017. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Biljane Tomić, kao predsjednika vijeća, te Senada Tice i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja K.D. o. a.d. B., ..., zastupanog po punomoćniku S.S., advokatu iz B., ..., protiv tuženog LVM V., ..., M. 48126, Nj., zastupanog po punomoćniku E.Š., advokatu iz S., ..., radi isplate, vrijednost predmeta spora 64.228,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj: 72 0 P 031180 14 Gž od 8.4.2016. godine, na sjednici održanoj 18.1.2017. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Gradišci broj: 72 0 P 031180 12 P od 11.3.2014. godine, obavezan je tuženi da tužitelju isplati iznos od 61.065,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom, i to:

na iznos od 14.000,00 KM počev od 7.4.2010. godine do konačne isplate
na iznos od 13.790,00 KM počev od 8.4.2010. godine do konačne isplate
na iznos od 986,00 KM počev od 8.4.2010. godine do konačne isplate
na iznos od 16.191,00 KM počev od 19.4.2013. godine do konačne isplate
na iznos od 8.398,00 KM počev od 19.3.2013. godine do konačne isplate
na iznos od 7.700,00 KM počev od 21.3.2013. godine do konačne isplate

sve u roku od 30 dana i pod prijetnjom izvršenja.

Obavezan je tuženi da tužitelju na ime naknade troškova postupka isplati iznos od 5.289,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od presuđenja do konačne isplate, u roku od 30 dana.

U preostalom dijelu je tužbeni zahtjev kao i zahtjev za nadoknadu troškova postupka, odbijen.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 72 0 P 031180 14 Gž od 8.4.2016. godine, žalba tuženog je usvojena i prvostepena presuda preinačena u dosuđujućem dijelu, tako što je tužbeni zahtjev tužitelja odbijen u cijelosti, a tužitelj obavezan da tuženom na ime naknade troškova postupka isplati iznos od 2.942,00 KM, u roku od 30 dana od dana prijema presude.

Tužitelj revizijom pobija drugostepenu odluku zbog pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana odluka preinači i potvrdi prvostepena presuda, a tuženi obaveže na naknadu troškova postupka, zajedno sa troškovima na ime sastava revizije u iznosu od 3.535,00 KM.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za isplatu iznosa od 64.228,00 KM sa pripadajućim zakonskim zateznim kamata.

U bitnome se činjenično utvrđenje prvostepenog suda sastoji u sljedećem:

da se dana 23.8.2008. godine, u jutarnjim satima, na magistralnom putu N.T.-S., u mjestu T., dogodila saobraćajna nezgoda u kojoj su učestvovali D.P., upravljajući p.m.v. marke "VW Pasat", vlasništvo Z.M., koje je bilo osigurano kod tuženog temeljem zaključenog ugovora o obaveznom osiguranju od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima upotrebom motornog vozila, i B.K. upravljajući p.m.v. marke "Audi 80", koje je imalo zaključen ugovor o obaveznom osiguranju sa tužiteljem; da je ocjenom nalaza i mišljenja vještaka saobraćajne struke V.S., koji nalaz je rađen za potrebe krivičnog postupka i kao dokaz čitan u parnici, utvrđeno da se vozilo kojim je upravljao D.P. kretalo nedozvoljenom brzinom od "oko 95 km/h", a da do nezgode ne bi došlo da se kretalo brzinom "ispod 68 km/h", odnosno da se kretalo brzinom u rasponu od 68 do 80 km/h (krajnja dozvoljena brzina na tom dijelu puta) udarilo bi u drvo brzinom od 8 do 9 km/h, a ne brzinom 53-54 km/h kako je to bilo obzirom na utvrđenu brzinu kretanja od "oko 95 km/h", čime bi, po zaključku prvostepenog suda, posljedice povreda oštećenih bile manjeg obima; da je u vezi sa ovom saobraćajnom nezgodom vođen krivični postupak pred Osnovnim sudom u Gradišci protiv optuženog B.K., koji je okončan presudom broj: 72 0 K 005533 09 K od 31.8.2009. godine kojom je ovaj oglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 4 mjeseca, uslovno na 2 godine; da je tužitelj u vansudskom postupku isplatio oštećenima D.P. iznos od 1.408,00 KM, S.P. iznos od 39.700,00 KM i K.P. iznos od 23.120,00 KM, tj. na ime naknade štete ukupni iznos od 64.228,00 KM; da je podneskom od 23.9.2013. godine tužitelj preinačio tužbeni zahtjev tražeći isplatu glavnog duga u iznosu od 87.224,70 KM jer je, temeljem presude Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 110399 11 P od 21.2.2013. godine, oštećenima S.P. i K.P. na ime naknade štete iz istog događaja isplatio ukupni iznos od 22.996,70 KM.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, koje ne može biti predmet pobijanja i ocjenjivanja u ovom revizijskom postupku s obzirom na izričitu zabranu sadržanu u odredbi člana 240. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13-u daljem tekstu: ZPP), primjenom odredbe člana 178. stav 4., 192., 208., 940. i 941. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj: 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj: 17/93 do 74/04 -u daljem tekstu: ZOO), prvostepeni sud je odlučio kao u izreci.

Po shvatanju prvostepenog suda, iz izvedenih dokaza proizilazi da je osiguranik tuženog doprinjeo nastanku štete u omjeru od 30 %, a koji doprinos se ogleda u kretanju nedozvoljenom brzinom. Slijedom toga prvostepeni sud djelimično usvaja zahtjev i obavezuje tuženog na isplatu dijela utužene naknade u iznosu od 61.065,00 KM.

Odlučujući o žalbeni tuženog, drugostepeni sud nalazi da se radi o zakonskoj subrogaciji (član 939. ZOO) i da je tužitelj plaćanjem naknade štete oštećenima pristupio ispunjenju zakonske obaveze, pa ima pravo regresa do visine isplaćene naknade pod uslovom da dokaže da je šteta prouzrokovana isključivo ili djelimično krivicom drugog učesnika. Dalje obrazlaže da se potraživanje tužitelja prosuđuje po „principu krivice svakog od učesnika“ (član 178. stav 1. i 2.) i „po principu doprinosa nastanku posljedice“ (član 192. ZOO), te da je u tom slučaju obaveza tužitelja da dokaže izostanak uzročno posljedične veze između radnji njegovog osiguranika i nastale štete.

Po ocjeni drugostepenog suda, a cijeneći nalaz vještaka, saobraćajnu nezgodu je skrivio osiguranik tužitelja i osiguranik tuženog „nije mogao izbjeći predmetnu saobraćajnu nezgodu i da je neminovnost bila njegovo skretanje sa kolovoza i udar u drvo“. Takođe smatra da je tužitelj, ako je želio dokazati da postoji doprinos osiguranika tuženog, morao provesti dokaz vještačenjem po vještaku medicinske struke koji bi se

izjasnio koliki bi bio obim povreda kod oštećenih da je jačina udara vozila u drvo bila manja, tj. da se kretao brzinom “ispod 68 km/h” ili da se kretao brzinom u rasponu od 68 do 80 km/h.

Nalazeći da se radi o činjenicama koje su se mogle dokazivati određenim vještačenjem, drugostepeni sud je stava da nije bilo mjesta primjeni odredba člana 127. stav 3. ZPP niti odredbe člana 208. stav 3. ZOO, kada je u pitanju visina regresnog zahtjeva.

Isplatom naknade štete u iznosu od 1.188,00 KM osiguraniku tuženog, po stavu drugostepenog suda, tužitelj je isplatio štetu za koju nije bio obavezan i slijedom toga, kada je ta šteta u pitanju, ne može ostvarivati pravo iz člana 939. ZOO.

Drugostepena odluka je pravilna.

Kada je šteta, kao u konkretnom slučaju, rezultat sudara dva motorna vozila čiji su vlasnici bili osigurani kod različitih osiguravajućih društava, tada treće osobe koje su pretrpjele štetu vozeći se u jednom od tih motornih vozila, mogu svoj odštetni zahtjev ostvariti prema svakom od njih, jer vlasnici vozila odgovaraju trećim osobama solidarno i po objektivnom principu (član 178. stav 4. ZOO). Zato vlasnici vozila koja su sudjelovala u šteti, ne mogu prema trećem licu isticati prigovore da je za nezgodu isključivo ili više odgovoran drugi sudionik nezgode.

Nesporno je da je tužitelj oštećenima iz ove saobraćajne nezgode, na ime naknade štete, isplatio ukupni iznos od 87.224,70 KM uključujući u tu naknadu i iznos od 1.188,00 KM isplaćen D.P. koji je bio vozač p.m.v. marke “ VW Pasat” i koji, prema zakonu, nema svojstvo trećeg lica.

Imajući u vidu činjenične navode tužbe i postavljeni zahtjev, sporni pravni odnos između osiguravača se ne rješava primjenom odredbe člana 939. stav 1. ZOO, jer se ne radi o zahtjevu iz zakonske subrogacije, već o regresnom zahtjevu jednog osiguravača prema drugom do visine isplaćene naknade štete.

Solidarni dužnik koji isplati više nego što iznosi njegov udio u šteti, može tražiti od drugog sudužnika da mu naknadi ono što je platio za njega (član 208. stav 1. ZOO), pri čemu se pitanje krivnje svakog od vlasnika motornih vozila koja su učestvovala u štetnom događaju, rješava u regresnoj parnici između odgovornih lica i to po osnovu krivice (član 178. stav 1. i 2. ZOO).

Samo u slučaju da se ne mogu utvrditi udjeli sudužnika na svakog pada jednak dio, osim ako pravičnost zahtjeva da se u konkretnom slučaju drugačije odluči (član 208. stav 3. ZOO).

Pitanje podjele udjela u šteti za koju su oštećenom solidarno odgovorni, po regresnom zahtjevu sudužnika koji je u cijelosti isplatio štetu, mora se riješiti analizom uzroka štete od čega će zavisiti i udio koji će ići na teret sudužnika. To ne znači da se po regresnom zahtjevu ne može utvrditi da je samo jedan od njih dužnik ukupnog iznosa štete, ukoliko na to ukazuju okolnosti slučaja, jer njihova solidarna odgovornost je samo u odnosu na oštećeno treće lice radi poboljšanja njegovog položaja u ostvarenju naknade, a međusobni odnosi štetnika rješavaju se po principu odgovornosti za prouzrokovanu saobraćajnu nezgodu.

Pri utvrđivanju mjere uzročnog doprinosa svakog od učesnika u saobraćajnoj nezgodi potrebno je sa posebnom pažnjom cijeliti, ne samo sve okolnosti pod kojima je došlo do saobraćajne nezgode, već naročito strogost saobraćajnih pravila kojih se svaki od učesnika morao pridržavati u datoj saobraćajnoj situaciji, te izvidjeti samo značenje tih pravila sa gledišta bezbjednog odvijanja saobraćaja i uzročni značaj njegovog kršenja za nastank nezgode.

Prema zapisniku policije koja je vršila uviđaj, mjesto saobraćajne nezgode predstavlja ravan pravac, pregledan i bez oštećenja kolovoza, dan je bio sunčan i bez padavina.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja slijedi, da je osiguranik tužitelja B.K. započeo radnju skretanja u lijevu stranu, kojom prilikom je prešao na saobraćajnu traku namjenjenu za kretanje vozila iz suprotnog smjera (smjer kretanja osiguranika tuženog) i oduzeo pravo prvenstva, zbog čega je došlo do kontakta vozila, slijetanja vozila osiguranika tuženog sa ceste i udara u drvo. Takođe je utvrđeno da je osiguranik tuženog vozio brzinom od "oko 95 km/h", na dijelu puta na kome je ograničenje brzine 80 km/h, a da bi, po nalazu saobraćajnog vještaka, nezgoda bila izbjegnuta da se kretao brzinom "ispod 68 km/h".

Brzina kretanja osiguranika tuženog predstavlja određeni prekrašaj saobraćajnih pravila, ali ona nije bila niti mogla biti uzrok nastanka saobraćajne nezgode. Prekoračenje dozvoljene brzine kretanja od strane osiguranika tuženog, samo po sebi, bez radnje osiguranika tužitelja koja se ogleda u oduzimanju prava prvenstva kretanja, ne bi dovelo do nastanka saobraćajne nezgode, kako je to pravilno zaključio drugostepeni sud. Radnja osiguranika tužitelja koji oduzima pravo prvenstva osiguraniku tuženog prelaskom na njegovu traku kretanja, uzročno je imalo za posljedicu nastanak štetnog događaja.

Za prihvatanje tvrdnje tužitelja da je obim nastale štete po oštećena treća lica veći iz razloga što je osiguranik tuženog prekoračio dozvoljenu brzinu kretanja (za 15 km/h), nije dovoljno samo to što je brzina prekoračena, već je, imajući u vidu sve bitne činjenice vezane za štetni događaj, trebalo da se dokaže da je to prekoračenje imalo za posljedicu povećanje obima pretrpljenih povreda kod oštećenih. Utvrđenje tih okolnosti stvar je dokaznog postupka, a na te činjenice, kako pravilno ukazuje drugostepeni sud, tužitelj nije izvodio dokaze.

Pravilno je stajalište drugostepenog suda da se visina iznosa štete mogla utvrditi izvođenjem odgovarajućih dokaza, dakle da se mogla utvrditi bez nesrazmjernih teškoća i da nema mjesta primjeni odredbe člana 127. ZPP.

Pravilno je ukazivanje revidenta da nema mjesta primjeni odredbe člana 192. ZOO na koju se pozvao drugostepeni sud, jer se ne radi o tužbi oštećenih iz štetnog događaja kada bi bilo nužno utvrđivati da li je postojao njihov doprinos da šteta nastane ili da bude veća. U konkretnom slučaju riječ je o regresnom zahtjevu između osiguravača vozila koja su učestvovala u štetnom događaju, kada se utvrđuje pojedinačni stepen krivice i, temeljm toga, cijeni pojedinačni doprinos svakog od osiguranika.

Međutim, to samo po sebi, nije imalo za posljedicu, kako to revizija ukazuje, da je došlo do povrede pravila o teretu dokazivanja niti do povrede odredbe člana 8. ZPP.

Temeljem odredbe člana 248. u vezi sa članom 456. a) ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Predsjednik vijeća:
Biljana Tomić